



Arkivsak-dok. 20/04297-17
Saksbehandler John Lium

Saksgang Møtedato
Utvalg for miljø og byutvikling 23.03.2021

Forslag til reguleringsplan for Dalen Næringsområde med karbonfangstanlegg, planID 840 - 1. gangsbehandling, høring og offentlig ettersyn

Rådmannens innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens §§ 5-2 og 12-10 legges forslag til reguleringsplan for Dalen Næringsområde med karbonfangstanlegg, datert 03.03.21, med tilhørende plandokumenter, ut til offentlig ettersyn.

Ovennevnte plan berører tre gjeldende reguleringsplaner i området. Dette gjelder: Dalen Næringsområde (planID 832, godkjent 10.3.2016), Breviksterminalen med del av Norcem – Ørvik – E18 – NSB (planID 811, godkjent 14.3.1991), og NOAH (planID 819, godkjent 20.2.1997). PlanID 832 og 819 oppheves i sin helhet, mens planID 811 vil delvis erstattes ved godkjenning av den nye planen. Oppheving inkluderer alle senere planendringer, delplaner og tilhørende bestemmelser.

Vedlegg:

1. Forslag til reguleringsplankart, 03.03.21
2. Forslag til reguleringsbestemmelser, datert 03.03.21
3. Forslag til planforslagets til planbeskrivelse, datert 03.03.21
4. ROS-analyse
5. Oversiktskart
6. Sammendrag av ROS
7. Sammenstilling av høringsuttalelser med planforslagsstillers vurdering
8. Referat fra Regionalt planforum
9. Støynotat
10. Flomvurdering
11. Områdestabilitetsvurdering
12. Referat fra oppstartsmøte 27.04.20
13. Reguleringsplan for Dalen Næringsområde, planID 832, plankart
14. Reguleringsplan for Dalen Næringsområde, planID 832, planbestemmelser
15. Reguleringsplan for Breviksterminalen mm, planID 811, plankart
16. Reguleringsplan for Breviksterminalen mm, planID 811, planbestemmelser
17. Reguleringsplan for NOAH, planID 819, plankart
18. Reguleringsplan for NOAH, planID 819, planbestemmelser
19. Konsekvensutredning for karbonfangstiltaket

Tiltakshaver/planforslagsstiller: Norcem Heidelberg Cement Group

Plankonsulent: Norconsult AS

Viktige punkt i saken

- Hensikten med planforslaget er å legge til rette for opparbeidelse av karbonfangstanlegg i næringsområdet til Norcem. Planforslaget legger også til rette for videreutvikling av bedriften Renor og Breviksterminalen. Konseptet er at CO₂-gass fra sementproduksjon skal føres i rørledning til en et tankanlegg internt i industriområdet for midlertidig lagring, før gassen i ledning føres ut til kai for utskipping for videre transport ut til Nordsjøen og deponering i tørre oljebrønner. Planforslagsstiller er Norcem Heidelberg Cement Group og plankonsulent er Norconsult AS.
- Planområdet er totalt ca. 794 daa, hvorav 276 daa er landareal. Planområdet strekker seg langs Eidangerfjorden fra Dalen Næringsområde innerst i Dalsbukta i sør via Renors industriområde og Breviksterminalens trafikk- og havneområder mot Hellås.
- Planområdet berører tre gjeldende reguleringsplaner; Dalen Næringsområde, NOAH og Breviksterminalen.
- Oppstartsmøte ble avholdt 27.4.2020, og planarbeidet ble varslet 1.10.2021. Det kom inn 13 innspill/uttalelser til oppstartsvarselet. Regionalt planforum ble gjennomført 13.1.2021.

Saksframstilling

Bakgrunn

Sementproduksjon innebærer store utslipp av CO₂-gass, og industrivirksomheten i Dalen er med dette en betydelig utslippsskilde for klimagass. For å redusere landets klimagassutslipp ønsker Staten å få erfaringer med konkrete prosjekter for klimagasshåndtering, og Norcem Brevik er nå valgt ut som egnet for et slikt prosjekt. Prosjektet innebærer at CO₂-gassen fra produksjonen skal føres i flytende form i rørledning til et tankanlegg internt i området for midlertidig lagring, før den blir ført videre i rørledning ned til kai for utskipping til Nordsjøen. Der skal CO₂ deponeres i avsluttede oljebrønner. Hensikten med planforslaget er å legge til rette for karbonfangstanlegg i næringsområdet for Norcem.

Planområdet

Planområdet ligger ca. 1 km nord for Brevik sentrum, og utgjør ca. 794 daa (hvorav 276 daa er landareal). Planområdet strekker seg langs Eidangerfjorden fra Dalen Næringsområde innerst i Dalsbukta i sør, via Renors industriområde og Breviksterminalens trafikk/havneområder nordover mot Hellås. Hele planområdets sjøfront er havn/kai.

Planprosess

Oppstartsmøtet ble avholdt 27.4.2020 (se vedlegg 12). På grunn av at det i tilknytning til CO₂-fangstprosjektet var utarbeidet og godkjent en konsekvensutredning etter forurensningsloven ble det ikke krevd konsekvensutredning etter plan og bygningsloven.

Planarbeidet ble varslet 01.10.2020. Det ble mottatt 13 innspill-/uttalelser, hvorav 8 fra offentlige instanser. Sentrale tema var: behovet for å ta miljøhensyn og redusere klimautslipp, risiko og sårbarhet, kulturhistoriske verdier, landskapstilpasning, kjøreatomst til området og behovet for å sikre jernbanesporet til Breviksterminalen. Med ett unntak (fra foreningen *Blå himmel*) var alle merknader positive.

Det har også vært avholdt regionalt planforum den 13.1.2021 med berørte offentlige myndigheter. Referat er vedlagt (vedlegg 8).

Kort beskrivelse av planforslaget

Planområdet omfatter de to eksisterende reguleringsplanene for «Dalen Næringsområde, planID 832», godkjent 10.03.2016, og «NOAH, planID 818», godkjent 20.02.1997. Videre omfattes søndre del av reguleringsplan for «Breviksterminalen med del av Norcem- Ørvik-E18-NSB», planID 811», godkjent 20.02.1997 (selve havneterminalområdet). I tillegg omfatter reguleringsplanforslaget også uregulert sjøareal med eksisterende småbåthavn i nordøstre del av Setre, samt et stort fjordområde øst for Breviksterminalen.

Kjøreatomster i planforslaget er foreslått tilsvarende dagens regulerte atkomster. Videre er det foreslått ny gangatkomst fra fortauet langs Setrevegen til kontor/industriområde BKB1.

Foreslått arealbruk er i hovedsak som i gjeldende reguleringsplaner. De viktigste endringer er:

- Planforslagets industriområde B11 blir utvidet noe mot nordøst for å gi plass til gasstankanlegget. Området er vist med «hensynssone brann og eksplosjonsfare H350 2», og er gitt en sikkerhetssone mot øst slik at stablede containere i denne del av Breviksterminalen ikke kommer nærmere gasstankene enn 30 m. Gasstankanlegget vil bli fysisk sikret mot påkjørsler og andre former for ytre skader. Gassrørledningene som skal etableres er ikke vist i plankartet, men er illustrert i planbeskrivelsen.
- Planforslagets reguleringsbestemmelser tillater at det kan oppføres bygninger med noe større høyder enn det som tillates i bestemmelsene til de eksisterende reguleringsplanene.
- Med unntak for byggegrense mot offentlig veg, er det ikke vist byggegrenser på plankartet. Krav til byggegrenser fremgår av planbestemmelsene.
- Lekkasje av CO₂-gass kan gi helseskade. CO₂-gass er tyngre enn luft og vil ved lekkasjer sige mot laveste punkt i terrenget og videre ned mot fjorden. Den fortynnes raskt. Da det er en viss risiko for helseskade ved uhell foreslås en hensynssone over hele planområdet. På plankartet er hensynssonen gitt «hensynssone brann- og eksplosjonsfare» etter gjeldende tegneregler (dette selv om CO₂ ikke er brannfarlig).

Flom

Flomgrenser langs elv/bekk og langs fjorden er beregnet med utgangspunkt i 1000 års-flom med 40 % klimapåslag.

Geoteknikk

Det er påvist utfordrende grunnforhold i planområdets sørvestre del. Avbøtende tiltak er sikret i forslag til planbestemmelser, hvor det foreslås i bestemmelse 4.1.4 krav om etablering av stabiliserende motfylling før byggearbeider kan igangsettes.

Alternativer for utskipning

I planforslaget er det lagt til rette for to alternative lokaliseringer for utskipning av CO₂-gassen. Det ene alternativet er kaia lengst nordøst i Breviksterminalen, mens det andre er Sekkekaia innerst i Dalsbukta (se figur under). De to alternativene er nærmere omtalt i planbeskrivelsen (se vedlegg 3, sidene 39-43).



Kai i nordøst (ro-ro)



Sekkekaia i Dalsbukta

Rådmannens vurdering

Plankartet er gitt en utforming i samsvar med gjeldende tegneregler. Plankartet har hensynssoner som delvis er overlappende. Disse er illustrert i egne bokser på plankartet for å bedre lesbarheten.

Planforslaget er svært omfattende. De mange dokumentene fra konsekvensutredningen for selve karbonfangstiltaket gir nyttig informasjon, og forklarer valg av arealbruk i planforslaget. I tillegg til forslag til plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse er ROS-analysen (vedlegg 4) og utredning av områdestabilitet (vedlegg 11) sentrale dokumenter i plansaken.

Innspill og merknader til varsel om oppstart

Rådmannens vurderer at innkomne innspill er tilfredsstillende svart ut av forslagsstillere. Det samme gjelder kommentarer gitt til de innspill/synspunkter som kom fram i Regionalt planforum.

Planløsningen

Et karbonfangstanlegg faller inn under storulykkeforskriften. Forskriften gjelder for virksomheter som håndterer store mengder farlige kjemikalier, og innebærer blant annet at klimarelaterte utfordringer må ha spesielt fokus ved valg av planløsninger for arealbruk. Rådmannen vurderer disse utfordringene til å være godt ivaretatt i planforslaget.

Planforslaget åpner også for to alternativer for utskipning. Generelt ønsker Norcem å håndtere lasting og lossing fra egne brygger. Dette var også Norcems opprinnelige konsept for utskipning av flytende CO₂. Årsaken til at CO₂-utlastingen ble flyttet til Grenland Havn (ro-ro-kaia nord i planområdet) var primært NOAHs planer om import av flyveaske over Sekkekaia, en løsning som ikke var forenlig med utlastning av CO₂. Nå anser Norcem prosjektet til NOAH som skrinlagt, og Norcem har dermed ledig kapasitet på Sekkekaia. Endelig løsning er ikke valgt, og forslagsstiller ønsker derfor å fremme et planforslag med begge mulighetene åpne. Rådmannen vurderer begge alternativene som akseptable, og er av den oppfatning at det må være opp til forslagsstiller å avgjøre hva som er beste løsning for prosjektet.

Ny bebyggelse og konstruksjoner

Området er preget av eksisterende industribebyggelse og konstruksjoner, og ny bebyggelse skal inngå i dette. Nye bygg vil gjenspeile sin funksjon, men samtidig er det viktig å ta hensyn til omgivelsene på en god måte. Rådmannen vurderer det derfor som positivt at det i forslag til bestemmelser er satt krav til maksimal byggehøyde ved eventuell oppføring av ny bebyggelse i havneområdet SHA 10 m lavere enn for bebyggelse lenger vekk ifra fjorden.

Hensynssone brann – og eksplosjonsfare med risiko for CO₂-gasslekkasje

Selv om det er svært liten sannsynlighet for stor gasslekkasje vurderer Rådmannen det som riktig å ha med hensynssone brann- og eksplosjon som vist på plankartet med tilhørende bestemmelse. Dette fordi konsekvensen er helseskadelig. Grad av sannsynlighet vil utdypes ved høring.

Grunnforhold – områdestabilitet

Deler av planområdet har utfordrende stabilitet. Rådmannen er tilfreds med de krav som er foreslått for å sikre dette i planforslaget. Temaet vurderes som godt belyst.

Flom

Planforslagets kotehøyde for flom langs sjø avviker fra kommuneplanens bestemmelser for forventet havnivåstigning. Begrunnelsen er en nylig og mer detaljert vurdering av bølgefaktoren for dette konkrete området. Rådmannen vurderer temaet som grundig vurdert og belyst, og støtter forslagsstillers forslag til kotehøyde.

Forurensning i grunn

Hoveddelen av planområdet består av fyllmasser. Det er utarbeidet tiltaksplan for forurenset grunn som er godkjent av Miljødirektoratet. Rådmannen forventer at utfordringene ved forurenset grunn blir fulgt opp ved den videre utvikling av næringsområdet.

Kulturhistoriske interesser

Det knytter seg noe lokalhistorisk interesse til enkelte kaier innenfor planområdet, hvor flere av disse er sterkt preget av sin alder. Det legges i planforslaget opp til at enkelte kaier skal rives, og delvis erstattes. Dette for å kunne etablere en infrastruktur tilpasset karbonfangstanlegget. Det er viktig å få en reguleringsplan som gir forutsigbare og gode rammer for en slik etablering, og Rådmannen støtter forslagsstillers planforslag her.

Landskap

Planområdet er i dag sterkt preget av områdets næringsbebyggelse med tilhørende installasjoner og kaianlegg. Rådmannen vurderer at forslag til plankart og bestemmelser på en god måte bygger opp under og tilpasser seg områdets karakter som industri- og havneområde.

Trafikkforhold

Planforslaget viderefører adkomst slik det er regulert i dag. Rådmannen vurderer dagens situasjon som tilstrekkelig god, og støtter forslagsstiller løsning til adkomst til planområdet.

Støy

Det er en god del støy fra dagens virksomhet. Etablering av et karbonfangstanlegg vil ikke forverre dette.

Naturmangfold

Det er gjort en vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12, og det er ikke registrert spesielle naturverdier innenfor planområdet.

Miljømessige konsekvenser

Karbonfangst er en nasjonal satsing, og lykkes prosjektet vil det gi betydelige lokale reduksjoner i klimagassutslipp.

Energibruk

Rådmannen ser det som positivt at det legges opp til at alternative fornybare energikilder/løsninger skal vurderes ved planlegging/utbygging av større bygninger.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Det skal etableres en pumpestasjon innenfor planområdet. Om kostnadene i tilknytning til dette faller på kommunen, og/eller om disse kostnadene skal belastes karbonfangstprosjekt er foreløpig ikke avklart. Forøvrig synes det ikke å være behov noen utbyggingsavtaler med kommunen. Rådmannens vurdering så langt er at planforslaget ikke vil medføre spesielle negative økonomiske konsekvenser for kommunen.

Konklusjon

Planforslaget tilrettelegger for opparbeidelse av karbonfangstanlegg på virksomheten til Norcem i Dalen næringsområde. Norske myndigheter har i lang tid hatt tydelige ambisjoner knyttet til karbonfangst og -lagring. Sementindustrien har store CO₂-utslipp, og globalt står den for 5-7 % av de totale CO₂-utslippene. I Norge er andelen 2 %, og Norcem Brevik slipper ut mellom 820 000 og 890 000 tonn CO₂ årlig. Om tiltaket blir realisert vil Norcem Brevik bli verdens første sementfabrikk med fullskala CO₂-fangst.

Å fange karbon som omtalt i saken er et viktig element i det langsiktige arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Rådmannens innstilling fremgår av sakens første side.

Saksprotokoll

Forslag til reguleringsplan for Dalen Næringsområde med karbonfangstanlegg, planID 840 - 1. gangs behandling og offentlig ettersyn

Arkivsak-dok. 20/04297
Saksbehandler John Lium

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utvalg for miljø og byutvikling	23.03.2021	18/21

Rådmannens innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens §§ 5-2 og 12-10 legges forslag til reguleringsplan for Dalen Næringsområde med karbonfangstanlegg, datert 03.03.21, med tilhørende plandokumenter, ut til offentlig ettersyn.

Ovennevnte plan berører tre gjeldende reguleringsplaner i området. Dette gjelder: Dalen Næringsområde (planID 832, godkjent 10.3.2016), Breviksterminalen med del av Norcem – Ørvik – E18 – NSB (planID 811, godkjent 14.3.1991), og NOAH (planID 819, godkjent 20.2.1997). PlanID 832 og 819 oppheves i sin helhet, mens planID 811 vil delvis erstattes ved godkjenning av den nye planen. Oppheving inkluderer alle senere planendringer, delplaner og tilhørende bestemmelser.

Utvalg for miljø og byutvikling har behandlet saken i møte 23.03.2021 sak 18/21

Møtebehandling:

Ingen nye forslag ble fremlagt.

Votering:

Rådmannens innstilling ble enst. vedtatt.

Utvalg for miljø og byutviklings vedtak/innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens §§ 5-2 og 12-10 legges forslag til reguleringsplan for Dalen Næringsområde med karbonfangstanlegg, datert 03.03.21, med tilhørende plandokumenter, ut til offentlig ettersyn.

Ovennevnte plan berører tre gjeldende reguleringsplaner i området. Dette gjelder: Dalen Næringsområde (planID 832, godkjent 10.3.2016), Breviksterminalen med del av Norcem – Ørvik – E18 – NSB (planID 811, godkjent 14.3.1991), og NOAH (planID 819, godkjent 20.2.1997). PlanID 832 og 819 oppheves i sin helhet, mens planID 811 vil delvis erstattes ved godkjenning av den nye planen. Oppheving inkluderer alle senere planendringer, delplaner og tilhørende bestemmelser.

